

Sygn. akt III AUa 510/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Krzysztof Szewczak SO del. do SA Lucyna Stąsik-Żmudziak (spr.)
Protokolant: st. prot. sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2019 r. w Lublinie

sprawy M. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość należności z tytułu zaległych składek

na skutek apelacji M. N.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 17 kwietnia 2019 r. sygn. akt VIII U 2907/17

I. oddala apelację;

II. przyznaje adwokatowi P. D. od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Lublinie) kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych, powiększoną o należny podatek od towarów i usług z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Lucyna Stąsik-Żmudziak Elżbieta Gawda Krzysztof Szewczak

III AuA 510/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17.04.2019 Sąd Okręgowy w Lublinie sprawy M. N. po rozpoznaniu sprawy M. N. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L. o wysokość należności z tytułu zaległych składek i rozłożenie na raty należności z tytułu zaległych składek od decyzji z dnia 16 września 2017 roku Znak(...) i z dnia 16 września 2017 roku Znak (...) oddalił odwołania oraz przyznał od Skarbu Państwa (Kasa Sądu Okręgowego w Lublinie) na rzecz

adwokata P. D. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem pomocy prawnej udzielonej z urzędu powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

ZUS Oddział w L. decyzją z dnia 16 października 2017 roku, znak (...) stwierdził, że M. N. jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Organ określił, że zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od grudnia 2016 roku do kwietnia 2017 roku wynosi 756,17 złotych oraz 25 złotych odsetek za zwłokę, a na ubezpieczenie zdrowotne za ten okres wynosi 1.478,07 złotych oraz 70 złotych odsetek za zwłokę, tj. łącznie 2.329,24 złotych. W uzasadnieniu Zakład wskazał, że płatnik składek jest obowiązany obliczać, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. M. N. nie dopełnił tego obowiązku, w związku z czym organ określił wysokość zadłużenia (decyzja k. 5 akt (...)).

M. N. złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę poprzez rozłożenie zadłużenia na raty. W uzasadnieniu podniósł, że w 2017 roku osiągnął małe dochody, które uniemożliwiały mu opłacenie składek (odwołanie k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Organ poinformował, że wniosek płatnika dotyczący rozłożenia zaległości na raty został skierowany do realizacji (odpowiedź na odwołanie k. 4-6 a.s.). Sprawa z powyższego odwołania została zarejestrowana pod sygn. akt VIII U 2907/17.

Kolejną decyzją z dnia 16 października 2017 roku, znak (...) stwierdził, że M. N. jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Organ ustalił, że zadłużenie wynosi łącznie 44.430,89 złotych, w tym z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne za okres od czerwca 2004 roku do sierpnia 2017 roku w kwocie 13.950,44 złotych oraz 17.753,00 złote odsetek za zwłokę i 237,60 złotych kosztów upomnienia, z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od września 2004 roku do sierpnia 2017 roku w kwocie 5.030,54 złotych oraz 5.087,00 złotych odsetek za zwłokę i 211,20 kosztów upomnienia, a także z tytułu składek na Fundusz Pracy za okres od września 2004 roku do sierpnia 2006 roku w kwocie 839,91 złotych oraz 1.110,00 złotych odsetek za zwłokę i 211,20 złotych kosztów upomnienia (decyzja k. 3 akt(...)).

M. N. złożył odwołanie od powyższej decyzji, podnosząc zarzut przedawnienia zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od czerwca 2004 roku do sierpnia 2006 roku, na ubezpieczenie zdrowotne za okres od września 2004 roku do sierpnia 2006 roku oraz Fundusz Pracy od września 2004 roku do sierpnia 2006 roku. Ponadto wniósł o rozłożenie na raty zaległości za okresy od maja do sierpnia 2017 roku (odwołanie k. 11-12 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Odnośnie zarzutu przedawnienia organ wskazał, że bieg terminu przedawnienia uległ zawieszeniu z uwagi na prowadzone postępowanie egzekucyjne w okresie od dnia 10 października 2004 roku do dnia 13 stycznia 2006 roku, postępowanie ustalające okres podlegania zakończone decyzją w okresie od dnia 27 października 2008 roku do dnia 19 stycznia 2009 roku oraz postępowanie abolicyjne w okresie od dnia 6 marca 2013 roku do dnia 23 grudnia 2012 roku. Ponadto organ poinformował, że wniosek płatnika dotyczący rozłożenia zaległości na raty został skierowany do realizacji (odpowiedź na odwołanie k. 16-17 a.s.).

Sprawa z powyższego odwołania została zarejestrowana pod sygn. akt VIII U 2908/17.

Sąd postanowieniem z dnia 15 stycznia 2018 roku połączył sprawy z powyższych odwołań do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (postanowienie k. 19 a.s.).

W toku postępowania wnioskodawca sprecyzował, że zarzut przedawnienia odnosi się do zaległych składek za okresy od czerwca 2004 roku do sierpnia 2006 roku. Ponadto wskazał, że wniosek płatnika z dnia 14 lipca 2017 roku nie powoduje zawieszenia przedawnienia, podobnie jak wniosek o umorzenie zaległości na podstawie ustawy abolicyjnej (k. 107v, 115v a.s.).

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił, że: M. N. w okresie od dnia 15 stycznia 2001 roku prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą. Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej na koncie wnioskodawcy znajdują się należności powstałe z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych od czerwca 2004 roku do sierpnia 2006 roku oraz od grudnia 2016 roku do sierpnia 2017 roku w łącznej wysokości 24.282,77 złotych. Organ rentowy w wyniku egzekucji uzyskał należności z tytułu składek za okres od września 2017 roku do stycznia 2018 roku (zestawienie k. 74-76 a.s.).

Postanowieniem z dnia 13 stycznia 2006 roku Naczelnik (...)Urzędu Skarbowego w L. umorzył postępowanie egzekucyjne prowadzone wobec majątku M. N. z tytułu należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne oraz składek na rzecz Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Funduszu Pracy, z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Postępowanie egzekucyjne prowadzone było na podstawie tytułów wykonawczych nr (...), (...), (...) oraz (...) (postanowienie k. 2-3 t. III akt egzekucyjnych).

Tytuły wykonawcze nr (...), (...) oraz (...) zostały wystawione dnia 27 lutego 2004 roku, natomiast tytuły wykonawcze (...) w dniu 22 maja 2004 roku (tytuły wykonawcze k. 23-136 t. III akt egzekucyjnych). Ponadto organ rentowy skierował do Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego w L. tytuły wykonawcze nr (...), (...), (...) wystawione dnia 13 lipca 2006 roku oraz tytuły wykonawcze (...) wystawione dnia 29 sierpnia 2006 roku (tytuły wykonawcze k. 29-179 t. IV akt egzekucyjnych, k. 1-312 t. V akt egzekucyjnych).

Decyzją z dnia 15 grudnia 2008 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że M. N. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej podlega ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu od dnia 9 marca 1999 roku do dnia 18 stycznia 2001 roku oraz od dnia 2 listopada 2001 roku do dnia 31 sierpnia 2006 roku. Decyzja została wydana po przeprowadzeniu postępowania, które trwało od dnia 9 października 2008 roku, a uprawomocniła się dnia 19 stycznia 2009 roku, tj. miesiąc od dnia jej doręczenia wnioskodawcy (decyzja k. 48, zawiadomienie o wszczęciu postępowania k. 50, dowody doręczenia k. 49, 51 a.s.).

W dniu 6 marca 2013 roku M. N. złożył wniosek o umorzenie należności na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą (Dz. U. z 2012 r., poz. 1551, tekst jedn.) za okres wynikający z przepisów ustawy, zgodnie z wyliczeniem ZUS (wniosek k. 1 akt (...)).

Decyzją z dnia 20 maja 2013 roku organ rentowy wydał decyzję nr (...), określając warunki umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od grudnia 2002 roku do sierpnia 2006 roku, na ubezpieczenia zdrowotne za miesiąc grudzień 2002 roku i okres od lutego 2003 roku do sierpnia 2006 roku, jak również na Fundusz Pracy za okres od grudnia 2002 roku do sierpnia 2006 roku (decyzja k. 9-10 akt (...)).

Po uprawomocnieniu się powyższej decyzji organ decyzją z dnia 9 stycznia 2015 roku nr (...), kończącą postępowanie w sprawie o umorzenie, odmówił wnioskodawcy umorzenia należności określonych decyzją z dnia 20 maja 2013 roku z powodu niespełnienia określonych warunków (decyzja k. 30-31 akt (...)).

W wyniku wniesienia odwołania od powyższej decyzji sprawa została przekazana do Sądu Okręgowego w Lublinie, który wyrokiem z dnia 1 grudnia 2015 roku oddalił odwołanie. Wyrok uprawomocnił się z dniem 23 grudnia 2015 roku (wyrok k. 39 akt (...)).

W dniu 14 lipca 2017 roku do organu rentowego wpłynął wniosek M. N. o wydanie decyzji określającej zadłużenie z tytułu składek (wniosek k. 1 akt (...)).

W wyniku jego rozpoznania organ rentowy w dniu 16 października 2017 roku wydał dwie zaskarżone decyzje (decyzje k. 3 akt (...), k. 5 akt (...)).

Stan faktyczny w sprawie został ustalony na podstawie dowodów ze wskazanych dokumentów. Dowody te nie były kwestionowane przez strony, jak również nie budziły wątpliwości Sądu. Składają się na nie dokumenty sporządzone w

toku postępowania egzekucyjnego, postępowania o umorzenie zaległych składek na podstawie tzw. ustawy abolicyjnej oraz w toku postępowania zakończonego zaskarżonymi decyzjami.

Sąd wskazał, że stan faktyczny w sprawie nie był sporny. Wnioskodawca podnosił jedynie zarzut przedawnienia zaległych składek za okres od czerwca 2004 roku do sierpnia 2006 roku. Nie kwestionował prawidłowości wyliczenia tych składek w przedstawionych dokumentach, podobnie jak nie kwestionował należności za pozostały okres co do zasady.

Sąd uznał, że odwołania nie są zasadne i podlegają oddaleniu. Powołał się na art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 300, tekst jedn. ze zm., zwana dalej ustawą systemową), który stanowi, że Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek.

M. N. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy systemowej był obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy płatnik przesyła deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, nie później niż do 10 dnia następnego miesiąca - dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie, do 5 dnia następnego miesiąca - dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych oraz do 15 dnia następnego miesiąca - dla pozostałych płatników. Ponadto jak stanowi art. 24 ust. 2 ustawy systemowej składki oraz odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia i dodatkowa opłata, zwane dalej „należnościami z tytułu składek”, nieopłacone w terminie, podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej.

Na podstawie art. 32 ustawy systemowej powyższe regulacje dotyczące poboru i egzekucji mają również zastosowanie do składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy.

Sąd wskazał, że w toku postępowania wnioskodawca podniósł zarzut przedawnienia składek, których wysokość została określona w zaskarżonych decyzjach, za okres od czerwca 2004 roku do sierpnia 2006 roku. Zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy systemowej, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2012 roku, należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6. Do dnia 31 grudnia 2011 roku ustawa przewidywała termin przedawnienia wynoszący 10 lat. Przepisy art. 24 ust. 5a-6 omawianej ustawy przewidują sytuacje zawieszenia oraz przerwania biegu terminu przedawnienia. W rozpatrywanej sprawie zastosowanie znalazł ust. 5b, zgodnie z którym bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego oraz ust. 5f, zgodnie z którym w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna.

W rozpatrywanej sprawie wnioskodawca podnosił, że powoływane przez organ rentowy okoliczności związane ze złożeniem wniosku o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek oraz złożeniem wniosku o wydanie decyzji określającej wysokość zadłużenia nie przerwały biegu terminu przedawnienia. W konsekwencji zaległe składki za okres od czerwca 2004 roku do sierpnia 2006 roku uległy przedawnieniu.

W ocenie Sądu orzekającego na gruncie obowiązujących przepisów brak jest podstaw do przyjęcia stanowiska wnioskodawcy, że wniosek z dnia 6 marca 2013 roku o umorzenie należności złożony na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą (Dz. U. z 2012 r., poz. 1551, tekst jedn., zwana dalej ustawą abolicyjną) nie zawiesza biegu terminu przedawnienia, ponieważ wniosek ten nie precyzuje jakich składek dotyczy. We wniosku M. N. wyraźnie wskazał, że należności odnoszą się do okresów wynikających z przepisów ustawy abolicyjnej zgodnie z wyliczeniem ZUS. Tymczasem zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej umorzeniu mogą podlegać nieopłacone składki

na te ubezpieczenia społeczne za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku oraz m.in. należne od nich odsetki za zwłokę i koszty upomnienia. Wniosek dotyczył zatem wszelkich zaległych składek. Potwierdza to treść tzw. decyzji warunkowej z dnia 20 maja 2013 roku, wydanej na skutek powyższego wniosku, w której Zakład określił, że umorzeniu podlegają należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od grudnia 2002 roku do sierpnia 2006 roku, na ubezpieczenia zdrowotne za okres grudnia 2002 roku i od lutego 2003 roku do sierpnia 2006 roku, jak również na Fundusz Pracy za okres od grudnia 2002 roku do sierpnia 2006 roku. Organ rentowy określił jednocześnie warunki niezbędne do umorzenia tych należności. Następnie decyzją kończąca postępowanie z dnia 9 stycznia 2015 roku, wydaną na podstawie art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy abolicyjnej, organ rentowy odmówił umorzenia powyższych należności wobec niespełnienia warunków przez wnioskodawcę. Wyrokiem z dnia 1 grudnia 2015 roku, sygn. akt VIII U 447/15, który uprawomocnił się dnia 23 grudnia 2015 roku, Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie wnioskodawcy od powyższej decyzji.

Postępowanie prowadzone na podstawie ustawy abolicyjnej obejmowało zatem również składki za okres od czerwca 2004 roku do sierpnia 2006 roku. Trwało od dnia złożenia wniosku 6 marca 2013 roku, a zostało zakończone w wyniku uprawomocnienia się wyroku z dniem 23 grudnia 2015 roku. Natomiast z treści art. 1 ust. 15 ustawy abolicyjnej wynika że bieg terminu przedawnienia należności z tytułu zaległych składek ulega zawieszeniu na okres od dnia złożenia wniosku o umorzenie do dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 13, tj. decyzji umarzającej lub odmawiającej umorzenia należności. Z tych względów wskazywany przez organ rentowy okres zawieszenia biegu terminu przedawnienia od dnia 6 marca 2013 roku do dnia 23 grudnia 2015 roku – dotyczący składek za okres od czerwca 2004 roku do sierpnia 2006 roku – był prawidłowy.

Zdaniem Sądu brak jest również podstaw do uznania, że wniosek z dnia 14 lipca 2017 roku, skutkujący wszczęciem postępowania zakończonego wydaniem zaskarżonych decyzji nie powoduje zawieszenia biegu przedawnienia, ponieważ nie precyzuje jakich składek dotyczy. Brak sprecyzowania wniosku w tym zakresie oznacza, że dotyczy on wszystkich zaległości figurujących na koncie płatnika. W tym również składek za okres od czerwca 2004 roku do sierpnia 2006 roku. Przepis art. 24 ust. 5f ustawy systemowej również nie przewiduje żadnych ograniczeń co do określania wysokości zadłużenia za wybrany okres. Natomiast co do podnoszonego przez organ rentowy zawieszenia biegu terminu przedawnienia z uwagi na postępowanie egzekucyjne należy uznać, że brak jest precyzyjnych ustaleń, które wskazywałyby na zawieszenie biegu terminu przedawnienia, o jakim mowa w art. 24 ust.5b ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Podsumowując Sąd ustalił, że wskazywane przez wnioskodawcę należności z tytułu nieopłaconych składek nie uległy przedawnieniu z uwagi na zawieszenie biegu terminu przedawnienia. Tym samym wskazana przez organ rentowy w zaskarżonych decyzjach wysokość zadłużenia jest prawidłowa. Odwołania należało zatem oddalić, o czym Sąd orzekł w punkcie 1 wyroku. W punkcie 2 wyroku Sąd przyznał od Skarbu Państwa na rzecz adwokata P. D. kwotę 180,00 złotych tytułem pomocy prawnej udzielonej z urzędu powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług. Wysokość kwoty została określona na podstawie § 15 ust. 2 oraz § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r., poz. 18).

Apelację od powyższego wyroku wniósł ustanowiony z urzędu pełnomocnik wnioskodawcy. Zaskarżył wyrok w całości. Wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 1 ust. 15 ustawy o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że złożenie wniosku o umorzenie zaległych składek bez sprecyzowania, jakich zaległości i z jakich tytułów (czy są to zaległości z tytułu ubezpieczeń społecznych, zdrowotnych, na Fundusz Pracy) on dotyczy, skutkowało zawieszeniem terminu przedawnienia;

- art. 24 ust. 5f ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że złożenie wniosku o wydanie decyzji określającej zadłużenie z tytułu składek bez sprecyzowania, jakich zaległości, z jakich tytułów (czy są to zaległości z tytułu ubezpieczeń społecznych, zdrowotnych, na Fundusz Pracy) on dotyczy, skutkowało zawieszeniem terminu przedawnienia.

Wskazując na powyższe zarzuty wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania, uchylenia zaskarżonej decyzji i umorzenie postępowania oraz zasądzenie wynagrodzenia za pomoc prawną świadczoną z urzędu, oświadczając, że koszty pomocy nie zostały uiszczone w całości ani w części.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna a podniesione w niej zarzuty naruszenia prawa materialnego nie znajdują podstaw do ich uwzględnienia. Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia wskazanych przepisów prawa materialnego, dokonując ich prawidłowej wykładni.

Sąd Apelacyjny w całości podzielił ustalenia, i rozważania zawarte w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji, i przyjął je za własne, co czyni zbytecznym ich ponowne szczegółowe przytaczanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAP 1999/24/776 oraz z 22 lutego 2010 r., I UK 233/09 i z 24 września 2009 r., II PK 58/09).

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie pozostawało, czy należności na rzecz ZUS z tytułu składek, których zarówno istnienie jak i wysokość były bezsporne, uległy przedawnieniu wobec faktu, że nie doszło do zawieszenia biegu ich przedawnienia.

Apelujący powołując się na treść wskazanych w apelacji przepisów twierdził, że zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za okres od czerwca 2004 do sierpnia 2006 roku oraz na Fundusz Pracy za okres od września 2004 do sierpnia 2006 roku uległy przedawnieniu, bowiem nie nastąpiło zawieszenie biegu przedawnienia w/w składek na skutek złożonego wniosku o abolicję oraz późniejszego wniosku o ustalenie wysokości należnych składek.

Poza sporem jest, że wnioskodawca w dniu 06.03.2013r. korzystając z zapisów ustawy z dnia 09.11.2012r. ustawy o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą (DZ.U. z 2012r., poz. 1551) zwrócił się o umorzenie należności nie precyzując tytułów zaległości ani ich wysokości. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, orzekającego w niniejszej sprawie, że nie miało to znaczenia dla rozstrzygnięcia jego wniosku i nie wpływało w żaden sposób na kwestię zawieszenia biegu przedawnienia.

Zakres umorzenia wskazany jest w art. 1 ust. 1 cytowanej ustawy. Mianowicie, że na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.):

1) która przed dniem 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8,

2) innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Według ust. 6 i 7 art. 1 ustawy umorzenie należności, o których mowa w ust. 1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Umorzeniu podlegają również należności, o których mowa w ust. 1 i 6, które do dnia wejścia

w życie niniejszej ustawy zostały rozłożone na raty i nie zostały opłacone do dnia złożenia wniosku o umorzenie. Należności te podlegają wyłączeniu z umowy o rozłożeniu należności z tytułu składek na raty. Warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po opłaceniu pozostałych należności objętych umową.

W konsekwencji stosownie do ust. 8 art. 1 ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych. Spełnienie warunków zawartych w pierwszej decyzji powoduje, że według ust. 13 art. 1 ustawy ZUS wydaje kolejną decyzję o umorzeniu należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - po spełnieniu warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12, lub odmowie umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12.

Ustęp 15 art. 1 ustawy wprost reguluje kwestie związane z przedawnieniem należności i nie pozostawia w tym zakresie wątpliwości interpretacyjnych. Bieg terminu przedawnienia należności, o których mowa w ust. 1, 6, 10 i 12, ulega zawieszeniu na okres od dnia złożenia wniosku o umorzenie do dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 13.

Zatem bez względu na to czy wnioskodawca we wniosku o umorzenie należności związanych z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą sprecyzował zaległości i ich tytuły, nie miało to wpływu na zastosowanie instytucji zawieszenia biegu terminu przedawnienia. Rozstrzygając wniosek organ ubezpieczeniowy był samodzielnie zobowiązany do ustalenia tytułów i wysokości należności podlegających obligatoryjnie umorzeniu, ustalenia warunków ich umorzenia i sprawdzenia czy warunki te zostały spełnione. Aktywność wnioskodawcy w postaci wskazania należności jakich domagał się umorzenia czy zaniechanie w tym zakresie nie było kluczowe. Od dnia złożenia wniosku o umorzenie, bez względu na jego treść do dnia uprawomocnienia się decyzji zgodnej z treścią ust. 13 art. 1 ustawy, bieg terminu przedawnienia należności przewidzianych do umorzenia uległ zawieszeniu. Ustalenia Sądu Okręgowego w tym zakresie są prawidłowe i zgodne z cytowanymi wyżej przepisami.

Identyczne wprost regulacje dotyczące zawieszenia biegu terminu przedawnienia zawiera ustawa z 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (DZ.U. z 2019r., poz.300). W art. 24 ust. 5f ustawa systemowa stanowi, że w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna.

Wnioskodawca w dniu 14.07.2017r., a więc przed upływem przedawnienia zaległości związanych nieodprowadzaniem w terminie i właściwej wysokości składek należnych z tytułu prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, zwrócił się do ZUS o wydanie decyzji określającej zadłużenie. W wyniku tego została wydana decyzja zaskarżona decyzja z dnia 16.10.2017r., która wobec jej zaskarżenia do czasu zakończenia postępowania odwoławczego nie stała się prawomocna. Przez okres związany od wszczęcia postępowania w sprawie ustalenia obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, a więc od daty złożenia wniosku do daty uprawomocnienia się żądanej decyzji bieg terminu przedawnienia składek po raz kolejny uległ zawieszeniu.

Mając na uwadze podniesione argumenty oraz wskazane przepisy na podstawie art. 385 kpc Sąd Apelacyjny uznał, że apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Opierając się na treści § 15 ust.2 i § 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenie ministra sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez skarb państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 3 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1714) z póź. zm.

Lucyna Stąsik-Żmudziak Elżbieta Gawda Krzysztof Szewczak